

BALKANSKI TUŽIOCI RAZMATRAJU SARADNJU

Author: [Aleksandar Roknić](#)

Zajednički rad na privođenju pravdi osumnjičenih za ratne zločine bio je tema nedavne regionalne konferencije tužilaca u Beogradu.

Regionalna saradnja na privođenju lica odgovornih za zločine počinjene za vreme žestokih sukoba koji su trajali tokom devedesetih bila je jedna od glavnih tema sastanka tužilaca za ratne zločine iz Bosne, Hrvatske i Srbije, koji je nedavno održan u Beogradu.

Konferencija pod nazivom „Pravda u regionu“, održana početkom februara, poslužila je tužiocima kao prilika za evaluaciju dosadašnjih napora učinjenih na planu saradnje, kao i za iznalaženje načina da se ona unapredi.

Kada Haški tribunal 2010. bude zatvoren, teret privođenja osumnjičenika za ratne zločine pravdi preuzeće u potpunosti tužiocima iz zemalja bivše Jugoslavije. A sudeći već po broju slučajeva kojima će morati da se pozabave, njihov posao će trajati godinama, ako ne i decenijama.

Državni tužiocima Srbije, Hrvatske i Bosne potpisali su 2005. sporazum o unapređenju međusobne saradnje. Prema odredbama tog sporazuma, Zagreb, Beograd i Sarajevo dužni su da razmenjuju obaveštajne podatke koji mogu da posluže u istrazi ratnih zločina.

Ovakva regionalna saradnja ocenjena je kao veliki napredak u procesuiranju ratnih zločina na Balkanu. Donedavno je to bilo gotovo nezamislivo, a danas državni tužiocima iz regiona razmenjuju informacije i dokumenta, pri čemu tužiocima jedne zemlje mogu otići u drugu kako bi istraživali ratne zločine, pa čak i saslušavali svedoke.

Međutim, taj proces ne teče uvek glatko.

Jednu od glavnih prepreka inače uspešnoj saradnji između zemalja predstavlja pitanje o tome gde će se suditi okrivljenima. Bosna i Hrvatska odlučno tvrde da osumnjičenima mora biti suđeno u zemlji u kojoj su se navodni zločini odigrali, dok Srbija smatra da suđenja treba da se održe u zemlji u kojoj su osumnjičenici uhapšeni.

Da stvar bude gora, sve tri države ističu kako im ustav ne dozvoljava izručenje vlastitih građana sudovima drugih zemalja, izuzev u slučaju međunarodnih sudova poput Haškog tribunala.

Efikasnost lokalnog sudstva postaje još važnija u svetlu izlazne strategija Haškog tribunala. Očekuje se da će sud završiti rad 2010., prepuštajući sudovima u Srbiji, Bosni i Hrvatskoj zastrašujuć zadatak procesuiranja više hiljada slučajeva ratnih zločina. Samo u Bosni je do sada lokalnim vlastima prijavljeno oko 13,000 pojedinaca. Međutim, niko ne zna koliko će ih biti optuženo, niti koliko će vremena biti potrebno za okončanje svih slučajeva.

Bosanski državni tužilac, Marinko Jurčević, rekao je na beogradskoj konferenciji da su u Bosni, na ovaj ili onaj način, svi pogođeni ratom.

„Ne postoji niti jedna osoba u ovoj zemlji koja nije izgubila nekog od rodbine ili imovinu“, kazao je on.

„Kažnjavanje počinitelaca ratnih zločina presudno je za budućnost ljudi u Bosni i regionu“, rekao je Jurčević, dodavši da je suđenje osumnjičenicima jedini način da sa zemalja učesnica u konfliktu bude skinut teret kolektivne krivice.

Tužilac za ratne zločine iz Srbije, Vladimir Vukčević, saglasan je sa stavom da poverenje, prijateljski odnosi i profesionalizam predstavljaju „ključ za vrata pravde i unapređenje regionalne saradnje u procesuiranju osumnjičenih za ratne zločine“.

„Pružili smo jedni drugima ruku i počeli da zajednički rešavamo probleme, barem one najosetljivije“, rekao je on, dodajući da je to najbolji način da se oda poštovanje svim žrtvama koje su stradale tokom ratova u bivšoj Jugoslaviji.

Govoreći na konferenciji, zamenik državnog tužioca Hrvatske, Josip Čule, rekao je da regionalna saradnja funkcioniše i da je Hrvatska kancelariji državnog tužioca Srbije poslala pet slučajeva.

Portparol tužilaštva Tribunala, Olga Kavran, izjavila je da haški tužioci snažno podržavaju ovakvu regionalnu saradnju.

„Svesni smo da lokalni sudovi u bivšoj Jugoslaviji moraju da preuzmu težak zadatak krivičnog gonjenja stotina, a možda i hiljada osumnjičenika za ratne zločine kojima neće biti suđeno pred Haškim tribunalom“, kaže Kavranova.

Prema njenom objašnjenju, Tribunal je do sada optužio 100 ljudi, a očekuje se da bi taj broj do kraja mandata suda mogao da poraste na 130. Kavranova dodaje i da se nekoliko desetina slučajeva trenutno nalazi u fazi istrage, nakon čega će biti prepušteni lokalnim tužiocima.

No, jedan od njihovih najvećih problema je u tome što dokazi koje je prikupilo tužilaštvo jedne zemlje nisu validni pred sudovima susednih zemalja. Jedini dokazi ratnih zločina koji su univerzalno prihvaćeni pred sudovima bivše Jugoslavije jesu oni koje je prikupio Haški tribunal.

Međutim, portparol kancelarije srbijanskog tužioca za ratne zločine, Bruno Vekarić, ukazuje na to da je pomenuti problem u nekim slučajevima bio rešavan tako što su tužioci osnivali istražne timove na regionalnom nivou.

„Naša je ideja da formiramo zajedničke istražne timove sačinjene od tužilaca iz čitavog regiona“, kazao je Vekarić.

Portparol bosanskog državnog tužioca, Boris Grubešić, naglašava da pomaže i direktna komunikacija među tužiocima.

„Saradnja među kancelarijama tužilaca sada je znatno olakšana, jer mi komuniciramo direktno, a ne preko

ministarstava, što je bio slučaj ranije“, rekao je on.

„Tužioci sada mogu nazvati jedan drugog i zatražiti dokumenta koja su im hitno potrebna. Do sada nam je od tužilaca iz regiona stiglo preko 100 zahteva za dokumenta, saslušanje svedoka ili razmenu dokaza.“

Aleksandar Roknić je izveštač IWPR-a iz Beograda.

Location: Balkans
Macedonia
Albania
Serbia

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/balkanski-tu%C5%BEioci-razmatraju-saradnju>